

Biztonsági adatlap
1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

1. SZAKASZ: Az anyag/keverék és a vállalat/vállalkozás azonosítása

- **1.1 Termékazonosító**
- **Kereskedelmi megnevezés: DETECGAZ**
- **Cikkszám: 41800001**
- **1.2 Az anyag vagy keverék megfelelő azonosított felhasználásai, illetve ellenjavallt felhasználásai**
- **Felhasználási tevékenységet végző ágazat**
SU3 Ipari felhasználások: önmagukban vagy készítményekben lévő anyagok ipari létesítményekben való felhasználása
SU22 Foglalkozásszerű felhasználások : Lakossági felhasználás (közigazgatás, oktatás, szórakoztatás, szolgáltatások, kézművesek)
- **Termék kategória PC35 Mosó- és tisztítószer (ideértve az oldószer alapú termékeket)**
- **Eljárás kategória**
PROC7 Ipari porlasztás
PROC11 Nem ipari permetezés
- **Anyag/készítmény használata** Univerzális tisztítószer
- **1.3 A biztonsági adatlap szállítójának adatai**
- **Gyártó/szállító:**
Importőr/ Forgalmazó:
Walter Group Kft.
2330 Dunaharaszti, Füzfa u.2
Hungary
Tel: (06-24) 514-965
Fax:(06-24) 402-882
info@waltergroup.hu
www.waltergroup.hu
- **ZEP Industries BV**
Vierlinghweg 30 - 4612 PN Bergen op Zoom
The Netherlands
Tel: +31 164 251 040 Fax: +31 1647 266 710
- **Információt nyújtó terület:**
Walter Group Kft.
2330 Dunaharaszti, Füzfa u.2
Hungary
Tel: (06-24) 514-965
Fax: (06-24) 402-882
- **1.4 Sürgősségi telefonszám:**
Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat (ETTSZ)
1096 Budapest, Nagyvárad tér 2.
Tel: 06 1 476 6464, 06 80 201 199 (0-24 h)

2. SZAKASZ: A veszély azonosítása

- **2.1 Az anyag vagy keverék osztályozása**
 - **Az 1272/2008/EK rendelet szerinti osztályozás**
Aerosol 3 H229 Az edényben túlnyomás uralkodik: hő hatására megrepedhet.
Eye Irrit. 2 H319 Súlyos szemirritációt okoz.
 - **2.2 Címkézési elemek**
 - **Az 1272/2008/EK rendelet szerinti címkézés**
A termék a CLP-rendelet (Anyagok és Keverékek Osztályozásáról, Címkzéséről és Csomagolásáról szóló rendelet) szerint van osztályozva és címkézve.
 - **Veszélyt jelző piktogramok**
-

GHS07
- **Figyelmeztetés** Figyelem
 - **Figyelmeztető mondatok**
H229 Az edényben túlnyomás uralkodik: hő hatására megrepedhet.
H319 Súlyos szemirritációt okoz.

(folytatás a 2. oldalon)

Biztonsági adatlap

1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: DETECGAZ

(folytatás az 1. oldalról)

· Óvintézkedésre vonatkozó mondatok

- P101 Orvosi tanácsadás esetén tartsa kéznél a termék edényét vagy címkéjét.
 P102 Gyermekektől elzárva tartandó.
 P103 Használat előtt olvassa el a címkén közölt információkat.
 P210 Hőtől, forró felületektől, szikrától, nyílt lángtól és más gyújtóforrástól távol tartandó. Tilos a dohányzás.
 P251 Ne lyukassza ki vagy égesse el, még használat után sem.
 P261 Kerülje a gőzök belélegzését.
 P280 Szemvédő / arcvédő használata kötelező.
 P305+P351+P338 SZEMBE KERÜLÉS esetén: Több percig tartó óvatos öblítés vízzel. Adott esetben a kontaktlencsék eltávolítása, ha könnyen megoldható. Az öblítés folytatása.
 P410+P412 Napfénytől védendő. Nem érheti 50 °C/122 °F hőmérsékletet meghaladó hő.

· 2.3 Egyéb veszélyek

A termék igazolhatóan mentes szervesen megkötött halogénvegyületektől (AOX) nitrátoktól, nehézfém vegyületektől és formaldehidoktól.

· A PBT- és a vPvB-értékelés eredményei

- **PBT:** Nem alkalmazható
 · **vPvB:** Nem alkalmazható

3. SZAKASZ: Összetétel/összetevőkre vonatkozó információk

· 3.2 Kémiai jellemzés: Keverékek

· **Leírás:** Az alábbi anyagokból álló, veszélytelen adalékokat tartalmazó keverék.

· Veszélyes alkotórészek:

CAS: 10024-97-2	dinitrogen oxide	10-25%
EINECS: 233-032-0	☠ Acute Tox. 1, H330 Press. Gas L, H280	
CAS: 90194-45-9	Benzenesulfonic acid, mono-C10-13 - alkyl derivs. sodium salts	1-2,5%
EINECS: 290-656-6	☠ Eye Dam. 1, H318 ☠ Acute Tox. 4, H302; Skin Irrit. 2, H315	

· **További információk:** A megadott veszélyességi utalások szövege a 16. fejezetben található.

4. SZAKASZ: Elsősegély-nyújtási intézkedések

· 4.1 Az elsősegély-nyújtási intézkedések ismertetése

· **Általános információk:** A termék által szennyezett ruhadarabokat haladéktalanul távolítsuk el.

· **Belélegzés után:** Gondoskodjunk friss levegőről; panaszok esetén keressük fel az orvost.

· Bőrrel való érintkezés után:

A bőr tartós ingerlése esetén keressük fel az orvost.

Azonnal mossuk le vízzel és szappannal és jól öblítsük le.

· A szemmel való érintkezés után:

A szemet folyó víz alatt néhány percen át öblítsük le, miközben a szemhéjat nyitva tartjuk. Tartós panaszok esetén kérjünk orvosi tanácsot.

· **Lenyelés után:** Azonnal kérjünk orvosi tanácsot.

· **4.2 A legfontosabb - akut és késleltetett - tünetek és hatások** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· **4.3 A szükséges azonnali orvosi ellátás és különleges ellátás jelzése** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

5. SZAKASZ: Tűzvédelmi intézkedések

· 5.1 Oltóanyag

· **Megfelelő tűzoltószerek:** A tűzoltással kapcsolatos intézkedéseket hangoljuk össze a környezettel.

· **5.2 Az anyagból vagy a keverékből származó különleges veszélyek** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· 5.3 Tűzoltóknak szóló javaslat

· **Különleges védőfelszerelés:** Különleges intézkedések nem szükségesek.

· **További adatok** A veszélyeztetett tartályokat vízsugárral hűtsük.

6. SZAKASZ: Intézkedések véletlenszerű expozíciónál

· 6.1 Személyi óvintézkedések, egyéni védőeszközök és vészhelyzeti eljárások

Viseljünk védőfelszerelést. Távolítsuk el a védtelen személyeket.

· **6.2 Környezetvédelmi óvintézkedések:** Ne hagyjuk bekerülni a csatornába/felszíni vizekbe/talajvízbe.

· **6.3 A területi elhatárolás és a szennyezésmentesítés módszerei és anyagai:** Gondoskodjunk megfelelő szellőztetésről.

(folytatás a 3. oldalon)

Biztonsági adatlap 1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: **DETECGAZ**

(folytatás a 2. oldalról)

- **6.4 Hivatkozás más szakaszokra**
Veszélyes anyagok nem szabadulnak fel.
A biztonságos kezeléshez lásd a 7. Fejezetben közölt információkat.
A személyes védőfelszereléshez lásd a 8. Fejezetben közölt információkat.
Az eltávolítással kapcsolatban lásd a 13. Fejezetben közölt információkat.

7. SZAKASZ: Kezelés és tárolás

- **7.1 A biztonságos kezelésre irányuló óvintézkedések**
Hő és közvetlen napsugárzás ellen védjük.
Gondoskodjunk a munkahelyen megfelelő szellőzésről és elszívásról.
- **Tűz- és robbanásvédelmi információk:** Tartsuk távol a tűzforrásokat - ne dohányozzunk.
- **7.2 A biztonságos tárolás feltételei, az esetleges összeférhetlenséggel együtt**
- **Raktározás:**
- **A raktárhelyiségekkel és tartályokkal szemben támasztott követelmény:**
Vegyünk figyelembe a nyomás alatti gáztartályok raktározására vonatkozó hatósági előírásokat.
- **Együttes tárolással kapcsolatos információk:** Nem szükséges.
- **További adatok a raktározási körülményekkel kapcsolatban:**
Az edényeket jól lezárt állapotban tartjuk.
Hőtől és közvetlen napsugárzástól védjük.
- **7.3 Meghatározott végfelhasználás (végfelhasználások)** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

8. SZAKASZ: Az expozíció ellenőrzése/egyéni védelem

- **Pótlólagos információ a műszakai berendezés kialakításához:** További adatok nincsenek; lásd 7. pontot.
- **8.1 Ellenőrzési paraméterek**

· **Alkotórészek munkahelyre vonatkoztatott, felügyelet tárgyát képező határértékekkel:**

10024-97-2 dinitrogen oxide (10-25%)

TLV (HU)	CK-érték: 720 mg/m ³
	AK-érték: 180 mg/m ³

- **Pótlólagos információk:** A létrehozásnál érvényes listák képezték a kiindulópontot.
- **8.2 Az expozíció ellenőrzése**
- **Személyes védőfelszerelés:**
- **Általános védekezési és higiéniai intézkedések:**
Tartsuk távol élelmiszerektől, italoktól és takarmányoktól.
A szennyezett folyadékkal átitatott ruházatot azonnal vegyük le.
Munkahelyi szünetek előtt és a munka befejezésekor mossunk kezet.
Ne lélegezzük be a gázokat/gőzöket/aeroszolokat.
Kerüljük a szembe való bejutást.
Kerüljük a szemmel és bőrrel való érintkezést.
- **Légzésvédelem:** Nem megfelelő szellőzőeszkor védőálarc szükséges.
- **Kézvédelem:**

Védőkesztyű.

- **Kesztyűanyag**
A vízben oldhatatlan anyag/termék/készítmény használata előtt vízdékony bőrvédő szert (zsírmes réteggépzőt vagy olaj/víz-emulziót) használjunk. Mivel a termék több anyagból összeállított készítményt jelent, a kesztyű anyagának tartóssága előre nem számítható ki, ezért a használat előtt ezt ellenőrizni kell.
- **Áthatolási idő a kesztyűanyagon**
A pontos behatolási időt a kesztyű gyártójától kell megkérdezni és azt be is kell tartani.
Az EN 374, III. rész szerint meghatározott behatolási időket nem a gyakorlatnak megfelelő feltételek között mérik. Ezért javasoljuk, hogy a maximális hordási idő a behatolási idő 50 %-ának megfelelő legyen.
- **A következő anyagokból készült kesztyűk használatra alkalmatlanok:** Vastag textilanyagból készült kesztyű.

(folytatás a 4. oldalon)

Biztonsági adatlap 1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: **DETECGAZ**

(folytatás a 3. oldalról)

· Szemvédelem:

Jól záró védőszemüveg.

9. SZAKASZ: Fizikai és kémiai tulajdonságok

· 9.1 Az alapvető fizikai és kémiai tulajdonságokra vonatkozó információk

· Általános adatok

· Külső jellemzők:

Forma: Gáz halmazállapotú

Szín: színtelen

· Szag: jellegzetes

· Szagküszöbérték: Nincs meghatározva.

· pH-érték: Nincs meghatározva.

· Állapotváltozás

Olvadáspont/fagyáspont: nem meghatározható

Kezdő forráspont és forrásponttartomány: -26 °C

· Lobbanáspont: Nem alkalmazható, mivel az anyag aerosol.

· Gyúlékonyság (szilárd, gázhalmazállapot): Nem alkalmazható

· Bomlási hőmérséklet: Nincs meghatározva.

· Öngyulladás hőmérséklet: Az anyag magától nem gyullad.

· Robbanásveszélyesség: Az anyag nem robbanásveszélyes, azonban robbanásveszélyes gőzök és levegő keverékének képződése lehetséges.

· Robbanási határok:

Alsó: Nincs meghatározva.

Felső: Nincs meghatározva.

· Gőznyomás 20 °C-nál: 50.8 hPa

· Sűrűség 20 °C-nál: 1,226 g/cm³

· Relatív sűrűség: Nincs meghatározva.

· Gőzsűrűség: Nincs meghatározva.

· Párolgási sebesség: Nem alkalmazható

· Oldhatóság/keverhetőség az alábbiakkal:

Víz 20 °C-nál: 1,93 g/l

Oldhatatlan.

· Megoszlási hányados: n-oktanol/víz: Nincs meghatározva.

· Viskozitás:

dinamikai: Nincs meghatározva.

kinematikai: Nincs meghatározva.

· Oldószer tartalom:

Szerves oldószerek: 0.0 %

Swiss VOC: 0,00 %

· 9.2 Egyéb információk: További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

10. SZAKASZ: Stabilitás és reakciókészség

· 10.1 Reakciókészség: További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· 10.2 Kémiai stabilitás

· Termikus bomlás/kerülő feltételek: Rendeltetésszerű használat esetén nincs bomlás.

· 10.3 A veszélyes reakciók lehetősége: Veszélyes reakciók nem ismeretesek.

· 10.4 Kerülő körülmények: További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· 10.5 Nem összeférhető anyagok: További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

(folytatás az 5. oldalon)

Biztonsági adatlap
1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: **DETECGAZ**

(folytatás a 4. oldalról)

· **10.6 Veszélyes bomlástermékek:** Veszélyes bomlástermékek nem ismeretesek.

11. SZAKASZ: Toxikológiai információk

· **11.1 A toxikológiai hatásokra vonatkozó információ**

· **Akut toxicitás** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Besorolás releváns LD/LC50-értékek:**

10024-97-2 dinitrogen oxide

Belégzésnél LC50 / 4 h 1,06 mg/ltr (Rat)

· **Primer ingerhatás:**

· **Bőrkorrózió/bőrirritáció** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Súlyos szemkárosodás/szemirritáció**

Súlyos szemirritációt okoz.

· **Légzőszervi vagy bőrszenzibilizáció** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **CMR hatások (rákkeltő, mutagén és teratogén hatás)**

· **Csírasejt-mutagenitás** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Rákkeltő hatás** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Reprodukciós toxicitás** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Egyetlen expozíció utáni célszervi toxicitás (STOT)**

A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Ismétlődő expozíció utáni célszervi toxicitás (STOT)**

A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

· **Aspirációs veszély** A rendelkezésre álló adatok alapján az osztályozás kritériumai nem teljesülnek.

12. SZAKASZ: Ökológiai információk

· **12.1 Toxicitás**

· **Akvatikus toxicitás:** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· **12.2 Perzisztencia és lebonthatóság** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· **12.3 Bioakkumulációs képesség** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· **12.4 A talajban való mobilitás** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

· **További ökológiai információk:**

· **Általános információk:**

1 (Saját besorolás) Vízveszélyeztetési osztály: a vizeket enyhén veszélyezteti.

Hígítatlan állapotban, illetve nagyobb mennyiségekben ne engedjük bele a talajvízbe, a környezeti vizekbe, vagy a csatornahálózatba.

· **12.5 A PBT- és a vPvB-értékelés eredményei**

· **PBT:** Nem alkalmazható

· **vPvB:** Nem alkalmazható

· **12.6 Egyéb káros hatások** További lényeges információk nem állnak rendelkezésre.

13. SZAKASZ: Ártalmatlanítási szempontok

· **13.1 Hulladékkezelési módszerek**

· **Ajánlás:** -

· **Európai Hulladék Katalógus**

15 00 00	CSOMAGOLÁSI HULLADÉK; KÖZELEBBRŐL MEG NEM HATÁROZOTT FELTÁTO ANYAGOK (ABSZORBENSEK), TÖRLŐKENDŐK, SZŰRŐANYAGOK ÉS VÉDŐRUHÁZAT
----------	---

15 01 00	csomagolási hulladék (beleértve a szelektíven gyűjtött települési csomagolási hulladékot)
----------	---

15 01 04	fém csomagolási hulladék
----------	--------------------------

· **Tisztítatlan csomagolások:**

· **Ajánlás:** A kezelés módját a hatósági előírások szabják meg.

14. SZAKASZ: Szállításra vonatkozó információk

· **14.1 UN-szám**

· **ADR, IMDG, IATA**

UN1950

(folytatás a 6. oldalon)

Biztonsági adatlap
1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: **DETECGAZ**

(folytatás az 5. oldalról)

· 14.2 Az ENSZ szerinti megfelelő szállítási megnevezés

· ADR	1950 AEROSZOLOK
· IMDG	AEROSOLS
· IATA	AEROSOLS, non-flammable

· 14.3 Szállítási veszélyességi osztály(ok)

· **ADR**

· osztály	2 5A Gázok
· Bárcák	2.2

· **IMDG, IATA**

· Class	2.2
· Label	2.2

· 14.4 Csomagolási csoport

· **ADR, IMDG, IATA** Érvénytelen

· 14.5 Környezeti veszélyek:

· **Marine pollutant:** Nem· 14.6 A felhasználót érintő különleges óvintézkedések *Figyelem: Gázok*

· Kemler-szám:	-
· EMS-szám:	F-D,S-U
· Stowage Code	SW1 Protected from sources of heat. SW22 For AEROSOLS with a maximum capacity of 1 litre: Category A. For AEROSOLS with a capacity above 1 litre: Category B. For WASTE AEROSOLS: Category C, Clear of living quarters.
· Segregation Code	SG69 For AEROSOLS with a maximum capacity of 1 litre: Segregation as for class 9. Stow "separated from" class 1 except for division 1.4. For AEROSOLS with a capacity above 1 litre: Segregation as for the appropriate subdivision of class 2. For WASTE AEROSOLS: Segregation as for the appropriate subdivision of class 2.

· 14.7 A MARPOL-egyezmény II. melléklete és az IBC szabályzat szerinti ömlesztett szállítás

Nem alkalmazható

· **Szállítási/egyéb adatok:**

· ADR	
· Korlátozott mennyiség (LQ)	1L
· Engedményes mennyiség (EQ)	Kód: E0 engedményes mennyiségként nem engedélyezett
· Szállítási kategória	3
· Alagútkorlátozási kód:	E

· **IMDG**

· Limited quantities (LQ)	1L
· Excepted quantities (EQ)	Code: E0 Not permitted as Excepted Quantity

· **UN "Model Regulation":** UN 1950 AEROSZOLOK, 2.2

15. SZAKASZ: Szabályozással kapcsolatos információk

- 15.1 Az adott anyaggal vagy keverékkel kapcsolatos biztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi előírások/jogszabályok
Reg. (EC) n. 1272/2008 - CLP;
Reg. (EC) n. 1907/2006 – Reach;
Reg. (EC) n. 2015/830 annex II of REACH;
Reg. (EC) n. 648/04 (Detergents);

(folytatás a 7. oldalon)

Biztonsági adatlap
1907/2006/EK, 31. cikk szerint

A nyomtatás kelte 19.03.2018

Verziószám 5

Felülvizsgálat 19.03.2018

Kereskedelmi megnevezés: DETECGAZ

(folytatás a 6. oldalról)

Reg. (EC) n. 528/12 (Biocides BPR);
 Reg. (EC) n. 1223/2009 (Cosmetics);
 Dir. 06/08 ADR – RID - IMDG - IATA;
 Dir. 47/08 (Aerosols); Dir. 12/18 (Seveso III);
 Dir. 2008/98/CE and Reg. (EC) n.1357/2014 (Waste management)

- **Irányelv 2012/18/EU**
- **Megnevezett veszélyes anyagok - I. MELLÉKLET** egyik alkotóanyag sincs listázva
- **Tanács 1907/2006/EK rendelete XVII. MELLÉKLET** A korlátozás feltételei: 3
- **15.2 Kémiai biztonsági értékelés:** A kémiai biztonsági értékelést nem végezték.

16. SZAKASZ: Egyéb információk

Az adatok jelenlegi ismeretinkre támaszkodnak, azonban nem jelentik a termék tulajdonságainak garanciáját és nem alapoznak meg szerződéses jogviszonyt.

· **Lényeges mondatok**

H280 Nyomás alatt lévő gázt tartalmaz; hő hatására robbanhat.
 H302 Lenyelve ártalmas.
 H315 Bőrirritáló hatású.
 H318 Súlyos szemkárosodást okoz.
 H330 Belélegezve halálos.

- **Az adatlapot kiállító szerv:** A gyártó adatai alapján a WALTER GROUP KFT.

· **Kapcsolattartási partner:**

Walter Group Kft.
 2330 Dunaharaszti, Fűzfa u. 2
 Hungary
 Tel: (06-24) 514-965
 Fax: (06-24) 402-882

· **Rövidítések és mozaikszavak:**

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)
 IATA-DGR: Dangerous Goods Regulations by the "International Air Transport Association" (IATA)
 ICAO: International Civil Aviation Organisation
 ICAO-TI: Technical Instructions by the "International Civil Aviation Organisation" (ICAO)
 ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
 IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
 IATA: International Air Transport Association
 GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals
 EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
 ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
 CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)
 LC50: Lethal concentration, 50 percent
 LD50: Lethal dose, 50 percent
 PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
 vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative
 Aerosol 3: Aeroszolok – 3. kategória
 Press. Gas L: Nyomás alatt lévő gázok – Cseppfolyósított gáz
 Acute Tox. 4: Akut toxicitás – 4. kategória
 Acute Tox. 1: Akut toxicitás – 1. kategória
 Skin Irrit. 2: Bőrmarás/bőrirritáció – 2. kategória
 Eye Dam. 1: Súlyos szemkárosodás/szemirritáció – 1. kategória
 Eye Irrit. 2: Súlyos szemkárosodás/szemirritáció – 2. kategória

- *** Az adatok az előző verzióhoz képest megváltoztak**